

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра філософії та культурології

06-07-231М

Методичні вказівки

та плани семінарських занять з дисципліни
«Інформаційні процеси і суспільні комунікації»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Креативна та цифрова
культура» спеціальності 034 «Культурологія»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з
якості ННІ ЕМ
Протокол № 7 від 28.12.2023 р.

Рівне – 2023

Методичні вказівки та плани семінарських занять з дисципліни «Інформаційні процеси і суспільні комунікації» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Креативна та цифрова культура спеціальності 034 «Культурологія» денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Залужна А. Є., Хома Л. Р. – Рівне : НУВГП, 2023. – 35 с.

Укладачі: Залужна А. Є., докт. філос. наук, професор, професор кафедри філософії та культурології;
Хома Л. Р., ст. викладач кафедри філософії та культурології.

Відповідальний за випуск: Шадюк Т. А., к. філос. наук, доцент, завідувачка кафедри філософії та культурології.

Керівник (гарант) ОП: Коберська Т. А., к. філос.н., доцент, доцент кафедри філософії та культурології.

Директор ННІЕМ

Ковшун Н. Е.

© А.Є. Залужна,
Л. Р. Хома, 2023
© НУВГП, 2023

Зміст

| | |
|--|----|
| Вступ..... | 3 |
| 1. Методичні поради щодо підготовки до семінарських занять...4 | 4 |
| 2. Структура навчальної дисципліни.....5 | 5 |
| 3. Плани семінарських занять.....9 | 9 |
| 4. Запитання для самостійної роботи.....31 | 31 |
| 5. Методи оцінювання знань.....33 | 33 |
| 6. Розподіл балів, що отримують здобувачі.....34 | 34 |

ВСТУП

Актуальність навчальної дисципліни «Інформаційні процеси і суспільні комунікації». Сучасне суспільство вступило в нову епоху інформаційних зрушень, які істотно визначають загальні тенденції буття людини у світі. Інформаційний ресурс набуває всеохоплюючого виміру, створюючи інформаційно-комунікативну інфраструктуру в глобальних масштабах А, відтак, головним об'єктом діяльності стає інформація, її отримання, зберігання, перерозподіл та управління інформаційними потоками. Саме в цих умовах комунікаційні процеси як необхідна передумова становлення, розвитку та функціонування всіх соціальних систем, постає визначальним фактором соціокультурного розвитку, що значною мірою визначає спрямованість поступу людства.

У цьому контексті система знань з проблем інформаційних процесів та суспільних комунікацій сприяє формуванню цілісності розуміння актуальних проблем сучасного інформаційно-мережевого простору, набуття практичних навичок суспільних комунікацій та способів організації й управління комунікаційною діяльністю.

Метою викладання дисципліни: є: ознайомлення студентів з особливостями становлення, міждисциплінарними засадами та сучасним змістом соціокультурних проблем інформаційних процесів і суспільних комунікацій на основі засвоєння відповідних знань, формування навиків

діалогічного мислення, високої інформаційної культури творчої діяльності людини й прилучення до гуманістичного змісту міжособистісної та міжкультурної взаємодії.

1. Методичні поради щодо підготовки до семінарських занять

Методичні поради щодо підготовки до семінарських занять

Вивчення освітньої компоненти освітньо-професійних програм спеціальності 034 «Культурологія» «Інформаційні процеси і суспільні комунікації» потребує активної та продуктивної роботи на лекціях і семінарських заняттях, самостійної підготовки, осмисленого опрацювання матеріалів базової та допоміжної літератури, продукування творчості, аналітичності, діалогічності.

Підготовка до семінарських занять здійснюється відповідно до розміщеного плану та ознайомлення з рекомендованою літературою й першоджерелами. Перевірка й оцінювання відповідного рівня знань здійснюється на основі поданого блоку контрольних запитань, тестових завдань, опрацювання зазначених першоджерел й надання відповідей на задані питання.

Вищезазначені різновиди перевірки знань для вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Креативна та цифрова культура» спеціальності 034 «Культурологія» сприятимуть підготовці до семінарських занять, наповнення гуманістичним змістом своїх професійних компетентностей, підвищення ефективності науково-дослідних і практичних умінь та навичок.

Лекційний матеріал, теми першоджерел, тестові завдання можна знайти на навчальній платформі Moodle: <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=4686>

2. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

| Назва теми | Розподіл годин | | |
|---|----------------|---------------------|-------------------|
| | Лекції | Семінарські заняття | Самостійна робота |
| Модуль 1 Становлення та розвиток проблем інформаційних процесів і суспільних комунікацій у контексті філософського та культурологічного знання | | | |
| Тема 1. Інформаційні процеси та суспільні комунікації у міждисциплінарному вимірі | 2 | 2 | 8 |
| Тема 2. . Інформаційне суспільство у контексті сучасних теорій | 2 | 2 | 8 |
| Тема 3 Інформаційно-комп'ютерна революція: сутність та основні характеристики. | 2 | 2 | 8 |
| Тема 4. Інформація в умовах | 2 | 2 | 8 |

| | | | |
|--|---|---|---|
| інформаційного суспільства: виклики та перспективи | | | |
| Модуль 2 Практично-прикладні аспекти інформаційних процесів та суспільних комунікацій | | | |
| Тема 5 Робота з громадськістю: види діяльності, інструменти та форми комунікації | 2 | 1 | 6 |
| Тема 6 Комунікативні зв'язки в організації | 2 | 1 | 8 |
| Тема 7 Віртуальне спілкування як вид комунікативної діяльності віртуальної особистості | 2 | 2 | 8 |
| Тема 8. Медіаграмотність та медіагігієна в системі суспільних комунікацій та | 2 | 2 | 6 |

| | | | |
|------------------------|----|----|----|
| інформаційних процесів | | | |
| Всього | 16 | 14 | 60 |

Заочна форма навчання

| Назва теми | Розподіл годин | | |
|--|----------------|---------------------|-------------------|
| | Лекції | Семінарські заняття | Самостійна робота |
| Модуль 1 | | | |
| Становлення та розвиток проблем інформаційних процесів і суспільних комунікацій у контексті філософського та культурологічного знання | | | |
| Тема 1. Інформаційні процеси та суспільні комунікації у міждисциплінарному вимірі | 1 | 1 | 8 |
| Тема 2. . Інформаційне суспільство у контексті сучасних теорій | | 1 | 10 |
| Тема 3 Інформаційно-комп'ютерна революція: сутність та основні характеристики. | | 1 | 10 |

| | | | |
|---|---|---|----|
| Тема 4. Інформація в умовах інформаційного суспільства: | | 1 | 10 |
| Модуль 2 Практично-прикладні аспекти інформаційних процесів та суспільних комунікацій | | | |
| Тема 5 Робота з громадськістю: види діяльності, інструменти та форми комунікації | 1 | 2 | 8 |
| Тема 6 Комунікативні зв'язки в організації | - | 1 | 10 |
| Тема 7 Віртуальне спілкування як вид комунікативної діяльності віртуальної особистості | | 1 | 10 |
| Тема 8. Медіаграмотніс ть та медіагігієна в системі суспільних комунікацій та | | - | 14 |

| | | | |
|------------------------|---|---|----|
| інформаційних процесів | | | |
| Всього | 2 | 8 | 80 |

3. Плани семінарських занять

ТЕМА 1. Інформаційні процеси та суспільні комунікації у міждисциплінарному вимірі

Основні поняття і категорії: комунікація, суспільні комунікації, вертикальна комунікація, горизонтальна комунікація, інформація, інформатизація, інформаційні процеси

План

1. Особливості становлення проблем інформаційних процесів і суспільних комунікацій у сфері гуманітарного знання
2. Міждисциплінарні засади проблем інформаційних процесів і суспільних комунікацій
3. Інформаційні процеси і суспільні комунікації у сучасному соціокультурному просторі

Контрольні питання

1. Чому в сучасній сфері гуманітарного знання відбувається посилений інтерес до проблем інформаційних процесів та суспільних комунікацій?
2. Охарактеризуйте особливості інформаційних зрушень сучасного суспільства.
3. Охарактеризуйте основні передумови комунікації.
4. В чому проявляється зв'язок між інформаційними процесами та суспільними комунікаціями?
5. Розкрийте сутнісний зміст поняття «суспільні комунікації».
6. Яке місце в комунікації займає довіра?
7. Проаналізуйте схему передачі інформації.
8. Назвіть основні інформаційні канали передання інформації.
9. Чому дисципліна «Інформаційні процеси та суспільні комунікації» є міждисциплінарною?
10. Охарактеризуйте особливість співвідношення суспільних комунікацій та етики.

Тестові завдання

1. Передумовами комунікації є:

- спільна мова учасників спілкування;
- логічність мислення;
- ставлення співрозмовників один до одного;
- вміння правильно висловлювати свої думки;
- все перераховане.

2. Основними засобами спілкування є:

- вербальне;
- невербальне;
- ділове;
- неформальне;
- все перераховане.

3. Інформаційні процеси відбуваються:

- в результаті передачі інформації від джерела до приймача інформації;
- в результаті передачі інформації від приймача до джерела інформації;
- в результаті передачі інформації від джерела до приймача за допомогою каналу передачі;
- в результаті передачі інформації від інформаційних каналів до приймача інформації;
- все перераховане.

4. Інформаційні процеси та суспільні комунікації перебувають у міждисциплінарній взаємодії з такими дисциплінами:

- менеджмент;
- соціологія;
- теорія реклами;
- журналістика;
- все перераховане.

.Література

1. Гарматюк О. В. Паблік рилейшнз : навчально-методичний посібник. Умань : Візаві, 2019. 248 с.

2. Зоріна О. І., Сиволовська О. В., Мкртчян О. М., Нескуба Т.В. Навчальний посібник: Маркетингові комунікації. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 236 с.
 3. Інформаційне суспільство: сучасні трансформації: монографія / За ред. У. Лешко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця : ФОП Корзун Д.Ю. 2020. 401 с.
 4. Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів /За загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2019.100 с.
 - 5.Ромах О. В. Настільний посібник з методології досліджень соціальних комунікацій : посібник. Львів : ПАІС, 2020. 403 с.
 6. Соціальні комунікації: теорія та / за ред. О. Кравченко. Кривий Ріг, 2023. 51 с.
 7. Сухорукова А.Л. Паблік-рілейшнз : опорний конспект лекцій Миколаїв : МНАУ, 2022.
- URL: _____ :
- <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12086/1/pablik-rilejshnz-konspekt-281-magistr.pdf>
8. Холод О. Соціальні комунікації: тенденції розвитку : Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. й доп. К. : Видавництво «Білий Тигр», 2018. 370 с.

ТЕМА 2. Інформаційне суспільство у контексті сучасних теорій

Основні поняття і категорії: суспільство, традиційне суспільство, індустріальне суспільство, промисловий переворот, інформаційне суспільство, постіндустріальне суспільство, інформація.

План

1. Індустріальне та доіндустріальне суспільство.
2. Особливість співвідношення індустріального та постіндустріального суспільства.
3. Основні теорії інформаційного суспільства.

Контрольні питання

1. Який зміст вкладається в поняття «суспільство»?
2. Проаналізуйте теорію індустріального суспільства (У. Ростоу, Д. Гелбрейт).
3. Розкрийте концепцію «третьої хвилі» у працях О. Тоффлера.
4. Охарактеризуйте особливості доіндустріальної стадії розвитку суспільства.
5. Назвіть основні риси індустріального суспільства.
6. Розкрийте роль та місце промислового повороту у становленні індустріального суспільства?
7. В чому полягає специфіка становлення інформаційного суспільства?
8. Яке місце займає інформація та знання в концепції постіндустріального суспільства?
9. Назвіть основні риси інформаційного суспільства.
10. Охарактеризуйте процес формування інформаційного суспільства в концепції М. Кастельса.

Тестові завдання.

1. Зростання промислового сектору економіки характерне для суспільства:
 - постіндустріального;
 - інформаційного;
 - індустріального;
 - аграрного;
 - сервісного.
2. Проблему інформаційно-мережевих характеристик суспільства розглядає:
 - Кастельс;
 - Маклюєн;
 - Фуко;
 - Лакан;
 - Дельоз.

3. Основними характеристиками індустріального суспільства є:

- урбанізація;
- зростання ролі землі;
- натуральне господарство;
- машинне виробництво;
- все перераховане.

4. Мережевого принципу організації економічних процесів, що замінює галузево-територіальний характерний для суспільства:

- постіндустріального;
- традиційного;
- індустріального;
- аграрного;
- доіндустріального.

Література

1. Залужний А. Л. Інформаційно-мережеві виміри сучасної економіки. *Причорноморські економічні студії*. Науковий журнал. 2020. Вип. 50. Ч. 1. С. 59–63.
2. Залужний А. Л. Конс'юмеризм у системі споживання в контексті постіндустріальної економіки. *National security Economic sciences Public administration. Colloquium-journal*. Warszawa (Poland), 2021. № 3 (90). Рр. 30–34.
3. Інформаційне суспільство: сучасні трансформації: монографія / За ред. У. Лешко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця : ФОП Корзун Д. Ю. 2020. 401 с.
4. Килимник І. І. Інформаційне суспільство та інформаційна безпека. Нові виклики та шляхи подолання інформаційних загроз. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2023. Том 2. № 76. С. 53-57.
5. Крусяк А. Інформаційне суспільство в Україні: конституційно-правове забезпечення формування та розвитку

URL:<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15328/Крусян%20А.%20Р.%20Інформаційне%20суспільство%20в%20Україні....pdf?sequence=1&isAllowed=y>

6. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні: схвалено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. URL: <http://rada.gov.ua> (дата звернення: 27.04.2021).

7. Толстов, І., Даніл'ян, В. (2023). Інформаційне суспільство та нова глобальна етика.. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Філософія. Філософські перипетії». 2023. №68. С. 39-44.

ТЕМА 3. Інформаційно-комп'ютерна революція: сутність та основні характеристики

Основні поняття і категорії: наукова революція, науково-технічна революція, інформаційно-комп'ютерна революція, інформатизація, комп'ютеризація, комп'ютерні технології, наукомісткі технології, мережа, Інтернет,

План

1. Сутність та основні характеристики інформаційно-комп'ютерної революції.
2. Інформатизація та комп'ютеризація.
3. Інтернет як глобальне інформаційне середовище

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте основні етапи процесу інформатизації.
2. Розкрийте особливості співвідношення понять «інформації» та «інформатизації».
3. Назвіть основні риси процесу комп'ютеризації.
4. Розкрийте сутнісний зміст поняття «інформаційно-комп'ютерна революція».
5. В чому полягає особливість концепції «всесвітньої павутини» (Т. Бернерс-Лі)?
6. Охарактеризуйте структурнофункціональні характеристики мережі Інтернет.

7. Які комунікативні можливості відкриваються через Інтернет?
8. Яким чином інформаційно-комп'ютерна революція змінює принципи організації суспільства?
9. Визначте основні виклики, які виникають в суспільстві внаслідок інформаційно-комп'ютерної революції.
10. Розкрийте особливість феномену інформаційної війни.

Тестові завдання.

1. Четверта інформаційна революція пов'язана з виникненням;
 - телефону;
 - писемності;
 - комп'ютера;
 - телебачення;
 - все перераховане.

2. Інформаційно-комп'ютерна революція це:
 - різка зміна соціального ладу за участю великих мас людей;
 - революційний вплив інформаційних технологій на всі сфери життя суспільства;
 - значний прорив у розвитку науки, технологій та промисловості;
 - новий етап розвитку науки, який включає в себе радикальні і глобальні зміни процесу і змісту системи наукового пізнання;
 - все перераховане.

3. Основними характеристиками науковомістких технологій є:
 - високий ступінь зв'язку технології з розвитком фундаментальної науки;
 - незначний часовий інтервал між науковим відкриттям і його впровадженням;

- здатність викликати процеси самоорганізації соціокультурних систем, що призводить до швидких системних змін;
- продукти наукомістких технологій стають ланкою іншого процесу виробництва високих технологій;
- все перераховане.

4. Концепція «Галактичної мережі» належить:

- Бернерс-Лі;
- Ликлайдер;
- Кастельс;
- Маклюєн;
- Тоффлер.

Література

1. Афанасьєва О. М., Родіонов С. О., Кошарна В.В. Інтернет-комунікації в системі маркетингу. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2020. № 6 (262). С. 7-12.
2. Залужний А. Л. Інформаційно-мережеві виміри сучасної економіки. *Причорноморські економічні студії*. Науковий журнал. 2020. Вип. 50. Ч. 1. С. 59–63.
3. Інформаційне суспільство: сучасні трансформації: монографія / За ред. У. Лешко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця : ФОП Корзун Д. Ю. 2020. 401 с.
4. Килимник І. І. Інформаційне суспільство та інформаційна безпека. Нові виклики та шляхи подолання інформаційних загроз. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2023. Том 2. № 76. С. 53-57.
5. Крусяк А. Інформаційне суспільство в Україні: конституційно-правове забезпечення формування та розвитку URL:<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15328/Крусян%20А.%20Р.%20Інформаційне%20суспільство%20в%20Україні....pdf?sequence=1&isAllowed=y>
6. Манько А. В. Сучасні тенденції застосування інтернет-технологій у бізнесі. *Розвиток європейського простору очима*

молоді: економічні, соціальні та правові аспекти: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 травня 2019). Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. URL: <https://cdn.hneu.edu.ua/rozvitok19/thesis02-39.html>

7. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998. № 74/98-ВР. Поточна редакція 01.01.2022. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-0>

8. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні: схвалено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. URL: <http://rada.gov.ua> (дата звернення: 27.04.2021).

9. Толстов, І., Даніл'ян, В. (2023). Інформаційне суспільство та нова глобальна етика.. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Філософія. Філософські перипетії». 2023. №68. С. 39-44.

ТЕМА 4. Інформація в умовах інформаційного суспільства: виклики та перспективи

Основні поняття і категорії: інформація, інформаційні ресурси, інформаційні продукти, інформаційні товари, інформаційні послуги, інформаційний ринок, інформатизація, інформаційні технології, Інтернет -реклама.

План

1. Інформація: сутність, особливості, різновиди.
2. Місце та роль інформації в умовах інформаційно-мережевого простору.
3. Виклики та проблеми інформації у суспільному бутті.

Контрольні питання

1. У чому проявляється вплив інформації на соціокультурний розвиток людства ?
2. Які існують підходи до розуміння інформації
3. Чому мобільний телефон стає символом інформаційного суспільства?
4. Охарактеризуйте інформацію з позиції матеріальних.

5. В чому полягає відмінність інформаційного продукту від інформаційного товару?
6. Що відноситься до ринку інформаційних товарів та послуг?
7. Розкрийте основні тенденції проникнення Інтернет-мереж в Україні.
8. Проаналізуйте основні напрями використання Інтернет-мереж.
9. Які зміни у поведінці споживачів відстежуються в умовах інформаційного суспільства?
10. В чому полягає специфіка осмислення людини епохи Просвітництва?
10. Чому в нових умовах інформатизації суспільства людина стає носієм інтелектуального капіталу?

Тестові завдання.

1. Інформатизація споживання обумовлює:
 - прискорення темпів задоволення потреб споживачів;
 - залежність ціни від рівня проінформованості споживачів;
 - зникнення географічних бар'єрів;
 - скорочення реального часу на пошук необхідної інформації, шляхом використання ключових слів в мережі Інтернет;
 - все перераховане.

2. Людина як носій носій людського капіталу в умовах інформаційного суспільства передбачає:
 - можливість швидкої зміни професії та видів діяльності;
 - підтримки себе на рівні нормального професійного та фізіологічного функціонування;
 - навчання протягом життя;
 - піклування про стан здоров'я та відпочинку;
 - все перераховане.

3. До інформаційних товарів належать:
 - ігри,
 - мультимедійні додатки,
 - комп'ютерні компоненти;
 - програмне забезпечення;

- все перераховане.

4. Інформаційні послуги це:

- вся інформація, яка зафіксована на матеріальних носіях і призначена для суспільного використання;

- вся інформація, яка існує незалежно від змісту, форм, часу і місця створення;

- будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді;

- здійснення інформаційної діяльності по доведенню інформаційної продукції до споживачів з метою задоволення їх інформаційних потреб;

- все перераховане.

Література.

1. Афанасьєва О. М., Родіонов С. О., Кошарна В.В. Інтернет-комунікації в системі маркетингу. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2020. № 6 (262). С. 7-12.

2. Залужний А. Л. Інформаційно-мережеві виміри сучасної економіки. *Причорноморські економічні студії*. Науковий журнал. 2020. Вип. 50. Ч. 1. С. 59–63.

3. Залужний А. Л. Конс'юмеризм у системі споживання в контексті постіндустріальної економіки. *National security Economic sciences Public administration*. Colloquium-journal. Warszawa (Poland), 2021. № 3 (90). Рр. 30–34.

4. Інформаційне суспільство: сучасні трансформації: монографія / За ред. У. Лешко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця : ФОП Корзун Д. Ю. 2020. 401 с.

5. Килимник І. І. Інформаційне суспільство та інформаційна безпека. Нові виклики та шляхи подолання інформаційних загроз. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2023. Том 2. № 76. С. 53-57.

6. Крусяк А. Інформаційне суспільство в Україні: конституційно-правове забезпечення формування та розвитку

URL:<http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15328/Крусян%20А.%20Р.%20Інформаційне%20суспільство%20в%20Україні....pdf?sequence=1&isAllowed=y>

7. Манько А. В. Сучасні тенденції застосування інтернет-технологій у бізнесі. Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, 17 травня 2019). Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. URL: <https://cdn.hneu.edu.ua/rozvitok19/thesis02-39.html>

8. Про внесення змін до Закону України «Про захист інформації в автоматизованих системах» : Закон України від 31.05.2005. Поточна редакція 47 01.01.2022. База даних «Законодавство України». URL:

9. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992. № 2657-ХІІ (з подальшими доповненнями та поправками). Поточна редакція 31.03.2023.База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265712>

10. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998. № 74/98-ВР. Поточна редакція 01.01.2022. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-0>

11. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні: схвалено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. URL: <http://rada.gov.ua> (дата звернення: 27.04.2021).

12. Толстов, І., Даніл'ян, В. (2023). Інформаційне суспільство та нова глобальна етика. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. Серія «Філософія. Філософські перипетії». 2023. №68. С. 39-44.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2594-15> Андрущенко В. П.,

ТЕМА 5. Робота з громадськістю: види діяльності, інструменти та форми комунікації.

Комунікативні зв'язки в організації

Основні поняття і категорії: громадськість, робота з громадкістю, імідж, корпоративна етика, корпоративна

культура, репутація, паблік рілейшинз, ділова етика, діловий етикет, ділове листування, публічний виступ, довіра, авторитет, компетентність.

План

1. Робота з громадкістю як система комунікативних зв'язків в суспільстві.
2. Функції, форми та методи організації зв'язків з громадськістю.
3. Основні види та інструменти діяльності фахівців роботи з громадськістю.
4. Публічний виступ та його характеристика.
5. Комунікаційні бар'єри та їх характеристика.

Контрольні питання

1. Окресліть основні завдання діяльності фахівців зв'язків з громадкістю.
2. Розкрийте сутність поняття «зв'язки з громадкістю».
3. Поясніть тезу «відносини - основа паблік рілейшинз».
4. Охарактеризуйте основні інструменти роботи з громадкістю.
5. Як здійснюється співпраця зі ЗМІ працівниками роботи з громадкістю?
6. Які види обробки інформації здійснюють фахівці зв'язків з громадкістю?
7. Назвіть види комунікаційної взаємодії в паблік рілейшинз.
8. Я співвідноситься горизонтальна та вертикальна комунікація в паблік рілейшинз?
9. Чому фахівець зв'язків з громадкістю повинен володіти різними засобами спілкування?
10. Назвіть основні види діяльності фахівців зв'язків з громадкістю.
11. Як здійснюється підтримка корпоративної репутації компанії?
12. В чому полягає специфіка осмислення проблеми комунікативного простору організації?
13. Як в організації здійснюється робота зі зв'язками з державними установами та громадськими організаціями?

14. Яку роль виконує організація проведення презентаційних заходів?
15. Що розуміється під діловим етикетом?
16. Охарактеризуйте правила ведення ділового листування.
17. Розкрийте роль публічного виступу в роботі зв'язків з громадкістю.
18. Як здійснюється підготовка до публічного виступу? проблему абсурдності людського буття у поглядах А. Камю.
19. Охарактеризуйте комунікаційні бар'єри комунікативних зв'язків в організації.

Тестові завдання.

1. Вертикальна комунікація в паблік рілейшинз не передбачає:

- накази;
- розпорядження;
- приписи;
- взаємодію виконавців;
- все перераховане.

2. Основними формами комунікації в Паблік рілейшинз є:

- прес-конференції;
- презентації;
- телефонні розмови;
- ділове листування;
- все перераховане.

3. Збір інформації фахівців зв'язків з громадкістю передбачає:

- забезпечення збереженості зібраних і оброблених даних;
- аналіз статистичних даних;
- отримання інформаційними службами повідомлень;
- інформування громадськості;
- все перераховане.

4. До презентаційних заходів роботи з громадкістю відносять:

- конкурси;
- лотереї;
- чемпіонати;
- благодійні акції;
- все перераховане

Завдання на опрацювання першоджерел

Прореферуйте статтю Н. Новікової «Управління конфліктами в організації: підходи до вирішення та профілактика». URL:

<https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/41/316.pdf>

Дайте відповіді на питання.

1. Охарактеризуйте основні проблеми, на які спрямовуються зусилля сучасних теоретиків конфліктології?
2. Які перешкоди, на думку дослідниці, знижують ефективність роботи з попередження конфліктів ?
3. Які основні шляхи усунення конфліктів пропонує авторка?

Література

1. Гарматюк О. В. Паблік рилейшнз: навчально-методичний посібник Умань : Візаві, 2019. 248 с.
2. Гриценко Т., Гриценко С., Іщенко Т. Етика ділового спілкування. Центр навчальної літератури. К. 2019. 344 с.
3. Дейнеко Є.В. Теоретичні аспекти ефективності публ ічного виступу. URL: http://www.ed.ksue.edu.ua/ER/knt/e114_60/e114dajn.pdf
4. Ділові комунікації та етикет [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. Луцьк, 2023. 40 с.
5. Залужна А. Є., Макух Т. О. Корпоративна культура в системі менеджменту. *Детермінанти соціально-економічного відновлення держави, регіонів та суб'єктів госпо-дарювання:*

збірник матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Рівне, : 10 листопада 2023). Рівне, 2023. С. 646-648..

6. Закон України «Про авторське право і суміжні права». Стаття 50 «Порушення авторського права і суміжних прав».

URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/page3>

7. Зоріна О. І., Сиволовська О. В., Мкртчян О. М., Нескуба Т.В. Навчальний посібник: Маркетингові комунікації. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 236 с.

8. Інформаційне суспільство: сучасні трансформації: монографія / За ред. У. Лешко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця : ФОП Корзун Д.Ю. 2020. 401 с.

9. Мирошніченко М. І. Психологія ділового спілкування: конспект лекцій. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2020. 130 с.

10. Пентилюк М., Маруніч І., Гайдаєнко І. Ділове спілкування та культура мовлення. Центр навчальної літератури. 2019. 224 с

11. Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів /За загал. ред. В. Ф. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2019.100 с.

12. Ромах О. В. Настільний посібник з методології досліджень соціальних комунікацій : посібник. Львів : ПАІС, 2020. 403 с.

13. Соціальні комунікації: теорія та / за ред. О. Кравченко. Кривий Ріг, 2023. 51 с.

14. Сухорукова А.Л. Паблік-рілейшнз : опорний конспект лекцій Миколаїв : МНАУ, 2022.

URL:

<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12086/1/publik-rilejshnz-konspekt-281-magistr.pdf>

ТЕМА 7. Віртуальне спілкування як вид комунікативної діяльності

Основні поняття і категорії: віртуальна особистість, віртуальний простір, віртуальне спілкування, соціальні мережі, цифрові інструменти та форми віртуального спілкування.

План

1. Поняття віртуальна особистість та віртуальний простір.
2. Особливості віртуального спілкування
3. Особиста безпека підчас віртуальних комунікацій.

Контрольні питання

1. Поясніть значення слова віртуальний та наведіть приклади понять, що можуть бути віртуальними (напр. віртуальна подорож).
2. Дайте визначення поняттю віртуальна особистість.
3. Назвіть зовнішні ознаки та основні функції віртуальної особистості.
4. Які завдання виконують віртуальні особистості в рамках персональних та суспільних комунікацій?
5. В чому полягають переваги спілкування та комунікацій у віртуальному просторі?
6. Які небезпеки та загрози спілкування у віртуальному просторі?
7. Охарактеризуйте особливості синхронного й асинхронного віртуального спілкування.
8. Які цифрові інструменти та форми використовують підчас віртуального спілкування?
9. Розкрийте небезпеки фішингових та хакерських атак, зламу сторінок та персональних акаунтів.
10. Як співвідносяться між собою поняття «віртуальна особистість» та «віртуальний простір»?

Тестові завдання

1. Віртуальна особистість це:
 - вигадана особа;
 - незнайома людина;
 - інтернет-акаунт;
 - літературний персонаж;
 - ваш профіль в мережі Інтернет;
 - набір файлів та даних.

2. Віртуальний простір це:

- середовище, змодульоване комп'ютером;
- простір за межами видимості;
- простір, описаний в науковій літературі;
- фізичний простір;
- соціальний простір.

3. Ризоматичність світу в постмодерні передбачає:

- хаос розривів, порушення структурних зв'язків;
- утвердження фрагментарних взаємодій;
- закономірність та логічність;
- наявність смислового центру;
- все перераховане.

Творче завдання

Підготуйте усне повідомлення-презентацію на тему «Моя віртуальна особистість» за наведеним планом:

1. Коротке представлення (вік, рід занять, хобі).
2. Соціальні мережі, які я використовую.
3. Як я використовую свою віртуальну особистість (спілкування, ігри, навчання, робота, знайомства).
4. Заходи особистої безпеки у віртуальному просторі, яких я дотримуюся.
5. Стислий аналіз екологічності та безпеки моєї віртуальної особистості.

Література

1. Бистрицький Є., Пролєєв С., Зимовець Р. Комунікація і культура в глобальному світі. Київ: Дух і літера, 2020. 416 с.
2. Забіяка І. Лист у мережі інтернет як новий тип документа: морально-етичний та діловий аспект. *Український інформаційний простір*. 2019. №1. С. 222-230.
3. Інформаційне суспільство: сучасні трансформації: монографія / За ред. У. Лешко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця: ФОП Корзун Д.Ю. 2020. 401 с.
4. Сенкевич Г. Особливості реалізації масових комунікацій у сучасному медіапросторі. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія

«Філологія. Журналістика». 2021. Т. 32 (71). № 5 (2). С. 257–261.

5. Стівелл Л. Життя онлайн. Як уберегтися від кібербулінгу, вірусів та інших халеп в інтернеті. Київ : Книголав, 2020. 144 с.

6. Шлемкевич Т. В. Інформаційні комунікації в українському медіапросторі: вплив на суспільство. *Вісник Прикарпатського університету*. Політологія. 2019. Т. 1. № 13. С. 244–248.

7. Яковлев М. Теорії змов. Як (не) стати конспірологом. Київ. Віхола, 2023. 352 с.

8. Якубовська М. Г. Еволюція соціальних комунікацій: становлення нової культури реальності. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2019. № 2. С. 130–136..

ТЕМА 8. Медіаграмотність та медіагігієна в ситемі суспільних комунікацій та інформаційних процесів

Основні поняття і категорії: медіа, медіаосвіта, медіаграмотність, медіагігієна, види медіа, соціальні мережі, пропаганда, ПСГО, інформаційна війна, гібридна війна, факт, фейк, сулдення, маніпуляція, лідер думок, експерт, блогер.

План

1. Загальне поняття про медіа, традиційні й новітні медіа, типи контенту в медіа.
2. Медіа освіта, медіа грамотність та медіа гігієна як важливі складові системи суспільних комунікацій.
3. Пропаганда, ПСГО та інформаційні війни як засоби впливу на суспільство
4. Основні принципи медіагігієни.

Контрольні питання.

1. Дайте визначення поняттям медіаосвіта, медіа грамотність та медіа гігієна. Поясніть різницю між ними.
2. Назвіть види традиційних та новітніх медіа.
3. Як медіа впливає на розвиток особистості.
4. Сформууйте основні ознаки інтернет-залежності.

5. Яка роль соціальних медіа в інформаційних процесах сучасного суспільства?
6. Назвіть основні ознаки та завдання пропаганди.
7. Як розпізнати ІПСО?
8. У чому суть інформаційної війни?
9. Розкрийте зміст поняття «мова ворожнечі», наведіть приклади.
10. Що таке фейк, наведіть приклади.
11. Що таке «джинса», у чому її шкода? Наведіть приклади.
12. Який вплив здійснюють лідери думок на суспільні комунікації?
13. У чому шкода псевдо експертів?
14. Назвіть українські ЗМІ, які входять до «білого» списку

Тестові завдання

1. Мета пропаганди:
 - інформувати;
 - переконати аудиторію у чомусь;
 - урізноманітнити інформаційний простір.

2. Медіаграмотна людина:
 - усвідомлює, що її оточує інформаційний хаос, має навички критичного мислення, відрізняє оціночні судження від фактів.;
 - вміє читати та любить дивитись відео;
 - грамотна людина, яка працює у медіа.

3. Медіаповідомлення потрібно аналізувати, оскільки:
 - новина може мати приховані цілі;
 - всюди одна брехня;
 - не бачу причини ставитись до інформації критично.

4. Якщо ви побачили шокуючий заголовок ви:
 - негайно розповсюджуєте новину, треба, щоб усі її прочитали;
 - відкриваєте матеріал, та уважно читаєте його;

- пропускаєте цей матеріал, не читаючи;
- перевіряєте, чи є ця новина в інших ЗМІ, як вони її подають, і лише після того читаєте.

5. Що повинно бути в якісному інформаційному матеріалі:

- посилання на першоджерело;
- факти, цифри, аргументовані деталі;
- збалансоване висвітлення думок опонентів;
- всі відповіді вірні.

6. Як розпізнати емоційну маніпуляцію:

- джерело новини - пресслужба політичної партії, яку ви не підтримуєте;
- інформація викликає обурення, страх, гнів або іншу сильну (навіть позитивну) емоцію;
- журналіст навмисно обирає гостру тему для свого матеріалу.

7. Фаховий експерт це людина, яка:

- людина має досвід у сфері, яка пов'язана з питанням, що обговорюється;
- людина або організація, яку вона представляє, мають добру репутацію та визнана професійною спільнотою;
- обидва варіанти правильні;
- жоден варіант не є правильним.

8. Як перевірити сумнівну інформацію:

- знайти першоджерело інформації;
- проведіть швидкий пошук в інтернеті, щоб дізнатися, чи повідомляють інші перевірені джерела інформації те ж саме;
- перевірте, чи відомі автори цього матеріалу. Чи можна їм довіряти?
- все перераховане вище.

Література

1. Банзерук А. С. Медіа-маніпуляції в засобах масової інформації. *Міжнародний науко-вий журнал «Інтернаука»*. 2019. № 17 (3). С. 13–15.
2. Кузнєцова Т. Масмедійний hate-speech, або як медіа конструюють нову реальність ненависті. *Communications and communicative technologies*. 2022. Вип. 22. С. 92–99.
3. Красняк О. П. Соціальні комунікації: особливості їх запровадження в період війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/issue/view/48>
4. Кулеба Д. Війна за реальність. Як перемагати в світі шейків, правд і спільнот. Київ : Книголав, 2022. 384 с.
5. Мороз О. Боротьба за правду: Як мій дядько переміг брехню. Київ : Yakaboo Publishing, 2020. 160 с.
6. Мороз О. Як не стати овочем. Інструкція з виживання в інфопросторі. Харків : Віват, 2021. 203 с.
7. Почепцов Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії. Харків : Віват, 2021. 381 с.
8. Сенченко О. Мас-медіа – засіб пізнання світу чи маніпуляція свідомістю? *Вісник Книжкової палати*. 2022. № 3. С. 20–28.
9. Сенкевич Г. Особливості реалізації масових комунікацій у сучасному медіапросторі. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія «Філологія. Журналістика»*. 2021. Т. 32 (71). № 5 (2). С. 257–261.
10. Шлемкевич Т. В. Інформаційні комунікації в українському медіапросторі: вплив на суспільство. *Вісник Прикарпатського університету*. Політологія. 2019. Т. 1. № 13. С. 244–248.
11. Яковлев М. Теорії змов. Як (не) стати конспірологом. Київ : Віхола, 2023. 352 с.
12. Якубовська М. Г. Еволюція соціальних комунікацій: становлення нової культури реальності. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2019. № 2. С. 130–136.

4. Запитання для самостійної роботи

1. Розкрийте сутність соціології масових комунікацій як науки: об'єкт та предмет дослідження.
2. Охарактеризуйте соціальні проблеми та їх висвітлення в засобах масової комунікації.
3. В чому полягає суть масовості як характеристики сучасної культури та комунікації.
4. В чому полягає глобалізація культури та яка роль засобів масової комунікації у даному процесі.
5. Охарактеризуйте основні етапи еволюції засобів масової комунікації, вкажіть історичний та соціокультурний контекст.
6. В чому полягає посилення ролі засобів масової комунікації в політичних процесах.
7. Розкрийте суть та механізми використання даних опитування громадської думки як спосіб впливу на соціальні, політичні та культурні процеси.
8. Охарактеризуйте теоретичні концепції розвитку соціології масових комунікацій: концепція мозаїчної культури (А.Моль).
9. Розкрийте суть феномену пропаганди та її місце в засобах масової комунікації та в культурі.
10. Охарактеризуйте теоретичні концепції розвитку соціології масових комунікацій: концепція структури комунікативного процесу (Г. Лассуел).
11. Висвітліть характер взаємозв'язку між візуальністю та медіа.
12. Розкрийте суть процесу стереотипізації та місця у ньому засобів масової комунікації.
13. Дайте характеристику новин за Н. Луманом.
14. В чому полягає специфіка політичної реклами, соціальної та комерційної реклами, та самореклами.
15. Розкрийте взаємозв'язок між феноменами влади та комунікації.
16. Який вплив засобів масової комунікації на владу.
17. Розкрийте характер взаємодії засобів масової комунікації та різних сфер соціального буття: культури, мистецтва, політики.

18. Охарактеризуйте місце і роль засобів масової інформації в життєдіяльності суспільства.
19. Дайте характеристику громадянського суспільства, його ознаки і принципи життєдіяльності у контексті проблеми сучасних засобів масової комунікації.
20. У чому полягає розрізнення «холодних» і «тепліх» засобів масової комунікації М. Маклуеном?
21. Як характеризує сучасну культуру і комунікацію А. Моль?
22. Соціальна, комерційна, політична та самореклама: специфіка та представлення у соціумі.
23. В чому полягає культурологічний зміст мистецтва в рекламі та мистецтва реклами?
24. Розкрийте зміст поняття «реклами». Види та класифікація реклами.
25. В чому полягає значення реклами як «вторинного соціального інституту».
26. Комерційна, політична, соціальна та самореклама: характеристики і застосування.
27. Реклама продукт культури чи двигун культури.
28. Розкрийте взаємозв'язок між комунікативною філософією ХХ століття та теорією суспільних комунікацій та, зокрема, засобів масової комунікації.
29. Висвітліть особливості взаємозалежності між явищами масова культура та масова комунікація.
30. В чому полягає значення філософської концепції Ж. Дельоза для сучасної теорії масових комунікацій?
31. Охарактеризуйте значимість концепції «симулякру та симуляції» Ж. Бодрійяра у розумінні сучасних інформаційних процесів та нових типів комунікації.
32. Охарактеризуйте роль теорій М. Маклуена для проблем дослідження сучасних медіа.
33. Проаналізуйте вплив концепції «глобального села» на прикладні дослідження в сучасній гуманітаристиці.
34. Висвітліть зміст та основні ідеї праці М. Маклуена «Галактика Гутенберга».

35. Розкрийте значення сучасних засобів комунікації для феномену глобалізації.
36. Охарактеризуйте роль хвильової концепції Тоффлера для розуміння інформаційних процесів в гіперінформаційному суспільстві.
37. Розкрийте суть етичної проблематики, яка зумовлена появою та функціонуванням сучасних засобів масової комунікації. Які існують філософські підходи до їх розв'язання?
38. В чому полягає філософський та культурологічний зміст феномену електронної культури?
39. Висвітліть значення концепції ноосфери для розуміння проблематики інформаційних процесів та соціальних комунікацій в сучасному суспільстві.
40. В чому полягає значення мережі Інтернет як культуротворчого чинника сучасності?

5. Методи оцінювання знань

Система оцінювання знань студентів проводиться відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування (<http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>)

Для оцінювання знань студентів передбачається проведення поточного та підсумкового контролю знань за ЄКТС.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- письмові п'ятихвилинки по філософських категоріях;
- оцінка за доповідь на семінарському занятті;
- поточне тестування після вивчення кожного змістовного модуля;
- оцінка за опрацювання першоджерел;
- модульні контрольні роботи;
- оцінка за самостійну роботу;
- підсумковий екзамен.

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно виконати завдання пов'язане із пошуком інформації стосовно вибраної професійної діяльності, оформити у презентаційний вигляд та представити-захистити перед колективом студентів групи; вчасно здати модульні контролі знань.

6. Розподіл обов'язкових балів, що присвоюються студентам.

| Модуль 1 – поточне опитування та СРС | | | | Модуль 2 – поточне опитування та СРС | | | Бонусні бали | Підсумковий модульний контроль | Сума |
|--------------------------------------|---|---|---|--------------------------------------|---|---|--------------|--------------------------------|------|
| Т | Т | Т | Т | Т | Т | Т | 12 | 40 | 100 |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | | | |
| 6 | 6 | 6 | 6 | 10 | 7 | 7 | 12 | 40 | 100 |

Студенти мають можливість отримати додаткові бали (бонуси) за виконання самосійної роботи (до 8 балів), участь у конференціях, круглих столах, конкурсах есе (до 12 балів).

Дисципліна закінчується екзаменом, тому результати складання модульних контролів можуть зараховуватись як підсумковий контроль Два модульні контролі проходять у формі тестування на навчальній платформі Moodle. Кожний модульний контроль містить по 30 запитань різного рівня складності: перший рівень – 20 запитань по 0,4 бали, другий рівень – 6 запитань по 1 балу, третій рівень – 4 запитання по 1,5 бали. Усього – 20 балів за кожен модуль.

Для забезпечення об'єктивного оцінювання студентам надається право подавати в письмовій формі апеляційну скаргу про незгоду з отриманими балами.

Шкала оцінювання

| Сума балів за всі форми навчальної діяльності | Оцінка за національною шкалою | |
|---|--|---|
| | для екзамену | для заліку |
| 90-100 | відмінно | зараховано |
| 82-89 | добре | |
| 74-81 | | |
| 64-73 | задовільно | |
| 60-63 | | |
| 35-59 | незадовільно з можливістю повторного складання | не зараховано з можливістю повторного складання |
| 0-34 | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни | не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |